
Anbudet

Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening

Informationsblad för Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening

Nr 1 år 2008

Vintermotiv från Eskilstunaån. Foto Gunilla Thomasson

Innehåll

Adresser	2
Ordföranden har ordet.....	3
Årsmöte.....	4
Medlemsavgifter – okänd avsändare	4
Stadgar för Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening	5
<i>Inte antingen eller utan både och</i>	6
Apropå arkiv.....	6
Rapport från Datagruppen	8
Levnadsbetingelser under 1800-talet	9
Ordlista till Hallmans bok.....	11
Medlemsförändringar under hösten 2007	12
CD-skivan Födda - Vigda - Döda.....	12
Gaggaftnar	13
Hur bevara sin forskning till eftervärlden?.....	13
Att släktforska i näringslivsarkiv – Företagens arkiv i Sörmland.....	14
Information och guidade visningar på Företagens arkiv i Eskilstuna	17
Kalendarium.....	17
Redaktören har ordet	17
Nytt från Strängnäs, Nyköping och Katrineholm	18
Arkiv Digital – Kyrkböcker på nätet.....	18
Lever ABM? Javisst! Men hur?	19
Annonser och sponsorer	20

Adresser

Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening
Dambergsgatan 1
633 41 ESKILSTUNA
Telefon 016 - 12 21 47

Postgiro 73 81 41-1

Medlemsavgifter 2008

Fullbetalande 200.-/år
Familjemedlem 100.-/år
Medlemskap för ungdom
upp till 23 år 25.-/år

Avgift för ny medlem som
betalas in till föreningen
mellan 1/10 och 31/12 ger
fullt medlemskap även
påföljande år.

Redaktör

Sven Kullman
Thulegatan 9B
633 58 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 12 62 87
sven.kullman@telia.com

Teknisk redaktör

Göran Thomasson
Bosätervägen 3
633 47 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 13 02 71
g.thomasson@telia.com

Adressändring

Skickas till kassören

Eftertryck eller citat

Får gärna göras ur Anbudet
under förutsättning att
källan och författare anges.

ISBN/ISSN 9929522492

Manusdag	Till posten	
Nr 1	14/1	11/2
Nr 2	16/4	19/5
Nr 3	13/8	8/9
Nr 4	15/10	17/11

Föreningens hemsida

www.essf.just.nu
essf@telia.com

Webbmaster

Börje Länn
Årbygatan 1A
633 45 ESKILSTUNA
Tfn 0736 - 17 42 10
borje.lann@swipnet.se

Styrelse

Ordf. och ansv. utgivare

Richard Attered
V:a Fyrby Bender 2
640 40 STORA SUNDBY
Tfn 016 - 641 63
richard.attered@telia.com

Vice ordförande

Ulla-Britt Svensson
Malmgatan 9
633 55 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 12 10 29
ullabrittsvensson@tele2.se

Sekreterare

Iris Rehnholm
Jasminvägen 4
633 48 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 51 24 97
iris.rehnholm@telia.com

Vice sekreterare

Anita Carlsson
Gillbergavägen 140
632 36 ESKILSTUNA
Tfn/Fax 016 - 42 64 10
lily-anita@caritakonsult.se

Kassör

Kjell Ivarsson
Alfeltsgatan 5A
633 40 ESKILSTUNA
Tfn 016 - 12 35 91
4livarsson@telia.com

Styrelsemedlemmar

Gunvor Larsson
Sörgärdesgatan 9
645 33 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 123 09
gunvorlarsson@rixmail.se

Gunilla Thörne
Kvarngatan 12
645 30 STRÄNGNÄS
Tfn 0152 - 186 63
lasse.gunilla@telia.com

Karl-Inge Karlberg
Mellanvägen 35
633 69 SKOGSTORP
Tfn 016 - 252 57
karlberg@skogstorp.com

Föreningslokalen

Dambergsgatan 1. Parkering
finns vid Sveaplans centrum
- OBS max 2 tim. Parkering
är även möjlig på Dam-
bergsgatan. Kör lugnt, detta
är ett villaområde.

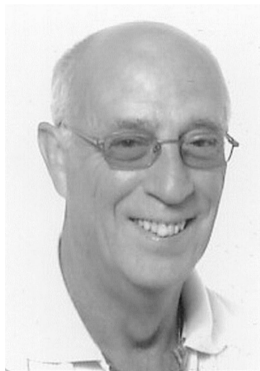
Öppettider

Lokalen är under säsong
normalt öppen för medlems-
träffar vid följande tillfällen:

Tisdagar kl 13.00 - 18.00
Torsdagar kl 13.00 - 18.00
Lördagar kl 10.00 - 14.00

För närmare information se
föreningens hemsida eller
kalendariet i detta informa-
tionsblad.

Ordföranden har ordet

Den 16 oktober fick jag plötsligt hoppa in som ordinarie ordförande, då Arne Carlsson av personliga skäl meddelade att han lämnade alla förtroendeuppdrag. Det blev en hel del att ta tag i, inte "bara" ordförandeuppdraget och vad allt det innebar. En ny redaktör för nr 4 av tidningen Anbudet skulle tillsättas och en ansvarig utgivare. De posterna fick jag till en början ikläda mig också. Göran Thomasson åtog sig att vara teknisk redaktör, alltså redigera tidningen för nr 4 2007 och nr 1 2008. Sven Kullman åtog sig redaktörskapet för nr 1 2008. Nu har vi även fått en ny teknisk redaktör i Christer Svensson, en datakunnig grabb, som skall jobba parallellt med Göran.

Lite ringrostig som jag var, för det är många år sedan jag hade en sådan här position i en styrelse, så tycker jag faktiskt att det har rullat på väldigt bra och det är tack vare den mycket stora uppslutning av medarbetare runt omkring mig. De skall ha en stor eloge, ingen nämnd och ingen glömd. Det var som jag sade på julfesten: "Utan er alla som ställer upp och jobbar för föreningen, skulle den inte fungera".

Sörmländsk släktforskarlag håller på att planeras till någon gång under 2009. Det blir vi, Oxelösund-Nyköping och Katrineholm-Flen-Vingåker som kommer att samarbeta. En arbetsgrupp skall tillsättas och där är jag och Börje Länn utsedda från vår förening. Arbetsgruppen kommer att träffas i februari för att skissa på planerna.

Strängnäs-avdelningen har fått en egen lokal. Från den 1 januari hyr vi ett rum hos ABF i Strängnäs. Våra representanter där,

med Gunilla Thörne i spetsen, har fått ett år på sig att "arbeta upp" Strängnäsdelens. De är väldigt ambitiösa och optimistiska.

Flera hembygdsföreningar i S-nästrakten har hört av sig och vill att vi kommer och presenterar vår förening. Det kan förhoppningsvis bidra till några fler medlemmar och kursdeltagare.

Registervårdsgruppen jobbar på i sitt anletes svett med Födda-Vigda-Döda i Eskilstuna. Det är ett otroligt arbete de lägger ned varje måndag i lokalen och även hemma. Huvudansvarig är Kjell Ivarsson och för de s.k. "kortlådorna" Nils-Georg Lindström. Förhoppningen är att nästa CD skall komma ut under 2008. De börjar se ljuset i tunneln.

Nya stadgar eller rättare sagt några förändringar har gjorts i stadgarna. Den största är att årsmötet även skall välja kassör och sekreterare. Tidigare utsåg styrelsen inom sig de funktionerna. Förslaget om nya stadgar finns i tidningen och kommer upp på årsmötet.

Det fanns en "Funktionärsbeskrivning" inom ESSF, som inte många kände till. Det är en övergripande beskrivning av ansvars- och arbetsfördelningen inom föreningen. Den har styrelsen moderniserat och kommer att tilldela alla funktionärer.

Styrelsen har också diskuterat framtidsvisioner. Hur skall föreningen se ut framöver, vad skall kurserna innehålla, vilka resor skall göras m.m? Ulla-Britt Svensson har fått i uppdrag att tillsätta en grupp på c:a fem personer, som skall lägga fram förslag.

Richard Attered

Årsmöte

Kallelse till årsmöte lördagen den 8 mars 2008 kl. 13.00

Härmed kallas föreningens medlemmar till årsmöte i Seniorcentrum, Alva Myrdals gata 3, Eskilstuna, mitt emot infarten till P-huset Vildsvinet. Mötet börjar med ett föredrag om

”Lära läsa och veta hut, folkundervisning i gamla Sverige”

av Sven Hartman, professor i pedagogik vid Stockholms Universitet.

Till det inledande fördraget är även allmänheten välkommen. Kaffe/te med bröd serveras i pausen mellan föredraget och årsmötesförhandlingarna. Förhandsanmälan behövs ej men kom i god tid.

Hjärtligt välkommen önskar styrelsen för Eskilstuna - Strängnäs
Släktforskarförening

Dagordning för årsmötet 2008-03-08

1. Årsmötets öppnande
2. Fastställande av röstlängd
3. Val av två justerare – tillika rösträknare att jämte ordförande justera protokollet
4. Fråga om årsmötet blivit stadgeenligt utlyst
5. Val av ordförande att leda årsmötets förhandlingar samt anmälan om styrelsens val av sekreterare
6. Fastställande av dagordningen
7. Styrelsens berättelse över det sistförflutna verksamhetsåret
8. Genomgång av resultat- och balansräkning
9. Revisorernas berättelse
10. Fastställande av resultat och balansräkning (i detta beslut får ej styrelsen delta)
11. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter (i detta beslut får ej styrelsen delta)
12. Genomgång av/beslut om verksamhetsplan och budget för innevarande verksamhetsår
13. Styrelsens förslag till medlemsavgift för 2009
14. Val av
 - a/ Ordförande på 1 år
 - b/ Styrelseledamöter 4 st. på 2 år
 - c/ Valberedning 2 st. och 1 suppleant på 1 år
 - d/ Revisorer 2 st. och 1 suppleant på 1 år
15. Fråga om omedelbar justering av punkt 12, 13 och 14
16. Nya stadgar
17. Övriga frågor
18. Mötets avslutande

Medlemsavgifter – okänd avsändare

Tyvärr så skrev vi inte in medlemsnummer på inbetalningskortet, som gick med i Anbudet nummer 4 år 2007. Det har medfört att vi har ett par inbetalningar av medlemsavgift, som kommit in utan någon som helst identifikation. Om du känner på dig att du betalat in medlemsavgift utan att ange namn på inbetalningskortet så hör av dig till kassören.

Kjell Ivarsson

Stadgar för Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening

- Antagna vid
årsmöte.....
- § 1. Föreningens namn är Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening.
- § 2. Föreningens ändamål skall vara att främja släktforskningens intressen. I sin verksamhet söker föreningen samarbete med bl. a. arkiv, bibliotek, **studieförbund**, hembygdsföreningar **och andra släktforskarföreningar**. Föreningens verksamhetsområde skall vara Eskilstuna och Strängnäs kommuner.
- § 3. Föreningen skall vara medlem i Sveriges Släktforskarförbund.
- § 4. Medlemskap erhålls av den, som anmäler sitt intresse och erlägger fastställd årsavgift. De personer, vilka går med i föreningen under sista kvartalet, erlägger endast avgift för påföljande år.
- § 5. Styrelsen **skall bestå av ordförande, kassör, sekreterare och därutöver minst tre och högst sex ledamöter. Ordförande väljs på ett år, övriga ledamöter väljs på två år. Kassör och sekreterare väljs växelvis på två år. Av övriga ledamöter väljs halva antalet växelvis på två år.** Styrelsen är beslutsmässig då minst halva antalet ledamöter är närvarande.
- § 6. **Styrelsen utser ledamöter i kommittéledningar.**
- § 7. **Årsmötet utser två revisorer, varav en är sammankallande, samt en revisorsuppleant. De väljs på 1 år.**
- § 8. **Årsmötet utser en valberedning på två personer, varav en är sammankallande, samt en suppleant. De väljs på 1 år.**
- § 9. **Årsmöte hålls senast den 31 mars efter kallelse minst två veckor dessförinnan.** Därvid behandlas bl.a.
a) styrelsens verksamhetsberättelse
b) bokslut
c) revisionsberättelse
d) styrelsens ansvarsfrihet
e) val av ordförande, kassör, **sekreterare, övriga ledamöter**, revisorer och valberedning
f) handlingsprogram och budget
- § 10. **Årsavgifter för nästkommande kalenderår fastställs på höstmötet.**
- § 11. Ärende som medlem önskar få behandlat på årsmötet skall inlämnas till styrelsen senast en månad före årsmötet.
- § 12. **Räkenskapsår är kalenderår.**
- § 13. **Föreningens firma tecknas av ordföranden. Föreningens plusgirokonto och bankkonto tecknas av ordförande och kassören, var för sig.**
- § 14. Förslag till ändring av dessa stadgar förbereds av styrelsen och fastställs vid årsmöte om minst 2/3 av de närvarande röstar för förslaget.
- § 15. Om föreningen Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening upplöses skall dess likvida medel tillfalla Sveriges Släktforskarförbund. Övriga tillgångar skall tillfalla Stadsarkivet i Eskilstuna och skall där förvaras skilda från stadsarkivets övriga tillgångar. Vid fråga om Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförenings upplösning skall beslut härom fattas på två på varandra följande årsmöten varav det ena skall vara ordinarie årsmöte. För beslut om upplösning fordras att minst 3/4 av de närvarande röstar för förslaget.

Inte antingen eller utan både och

Under hösten och kanske speciellt under julmånaden har det åtminstone i min e-post ramlat in det ena erbjudandet efter det andra från Geline om olika billiga alternativ för abonnemang. SVAR har inte varit sämre även om deras erbjudanden företrädesvis ligger på hemsidan.

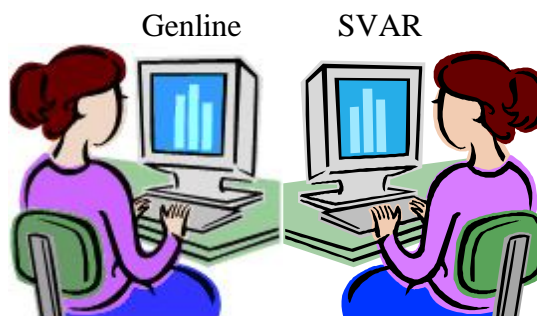
Jag får ofta frågan ”vilket tycker du är bäst, Geline eller SVAR” och då svara jag alltid båda. Den senaste tiden har dock svarstiderna hos SVAR varit långa och otålig som man är drabbas man lätt av datastress. Tänker aldrig på hur mycket längre tid det tog att bläddra fram till rätt fiche och ruta som man var hänvisad till tidigare. Fast då var man aktiv hela tiden, det är förmodligen det att man inte själv kan påverka svarstiderna, som är en del av stressen.

För att snabba på min sökning har jag börjat använda båda databaserna jämsides. Geline har i mitt tycke det enklaste och mest lättöverskådliga systemet där man

snabbt hittar vad man söker, sidhänvisningarna stämmer oftast mycket bra vilket är sällsynt hos SVAR. Men sedan, att bilderna är lättolkade kan man inte påstå vilket naturligtvis beror på att det är tredje generationen från originalet.

När jag hittat den bild jag söker går jag till SVAR och kollar om aktuell kyrkbok finns skannad. Numera gör den ofta det och så kan man utan tvekan läsa uppgifterna. Inga funderingar står det si eller så och framför allt inget långsamt bläddrande som hos SVAR. Jag använder alltså Geline som register! Sedan är det ju bra att ha GID-nummer för att snabbt gå tillbaka och kolla och då har jag även SVAR:s registernummer så att den kollen också går snabbt om jag skulle behöva.

Säkert har någon annan av medlemmarna i ESSF gjort samma erfarenhet och kanske finns det ytterligare tips på hur man kan kombinera databaserna. Jag har inte kollat med SVAR om det beror på dålig kapacitet hos dem att bläddringen går så långsamt och om det är ett övergående fenomen men tills vidare kör jag med båda.

Apropå arkiv

Jag börjar med ordet - arkiv- och vad det betyder. I Svensk ordbok (1986) definieras arkiv som – **dokumentsamling** av historiskt intresse eller, **lokal** eller **plats** för förvaring av sådan samling. I Svenska Akademiens ordbok (SAOB på Internet) definieras arkiv också som **institution**. Med andra ord tre olika betydelser som vi ofta friskt blandar ihop. Våra enskilda, privata arkiv som vi

släktforskare skapar ryms alltså i det första begreppet.

Våra privata arkiv regleras inte av arkivlagen, SFS 1990:782, inte förrän man eventuellt överlämnar forskningen till ett statligt eller kommunalt arkiv. Man kan numera också lämna delar eller hela resultatet av forskarmödorna i digital form till Dis Arkiv eller kanske en släktutredning

till Släktforskarna Arkiv (Genealogiska föreningen). Arkiven och deras innehåll varierar alltså stort liksom åtkomligheten och skyldigheten att vårda och tillgängliggöra dem. Men det jag närmast tänker på här är våra landsarkiv och riksarkivet.

Det som förvånat mig många gånger är att landsarkiven som statliga institutioner fungerar så olika. Så här står det i instruktionen för riksarkivet och landsarkivet (SFS 1995:679):

Landsarkiven skall beträffande handlingar som mottagits för förvaring där

1. hålla dem tillgängliga,
2. främja utnyttjandet av arkivmaterialet genom att tillhandahålla och **levandegöra** arkivinformatiön (min kursivering)

Någon gång tror jag mig ha läst en förklaring att varje landsarkiv är en egen myndighet som har rätt att bestämma sina egna regler och därmed kanske också ambitionen att leva upp till arkivlagens ”levandegöra”.

Nu ska jag inte säga att jag personligen besökt alla landsarkiv: i mitt fall är det närmast Uppsala, Stockholm och Vadstena som är aktuella, liksom riksarkivet. Men, jag har haft brevkontakt med Lund, Göteborg och Härnösand med skiftande bemötande. Vi kan ju börja med avgifterna, ett intressant spörsmål för släktforskare. Ett arkiv tar betalt för samtliga kopior, ett annat när antalet överstiger ett visst antal och därmed oftast helt gratis. Några skickar aldrig digitala kopior, andra snabbt och smidigt till min e-post.

Hur mycket arkiven är digitaliserade varierar också väldeliga från arkiv till arkiv liksom tillgängligheten via internet. De flesta arkiv har en mängd olika ”lathundar” som förenklar sökandet i olika dokumentsamlingar om man väl är på plats och hjälp får man att ta sig fram om man fastnat. Om flera av ”lathundarna” fanns utlagda på internet skulle det kompensera mycket av det man missar när man inte har möjlighet att besöka något avlägset landsarkiv. Riksarkivet har genom SVAR (kräver abonnemang) lagt ut väldigt mycket material

de senaste åren, bl.a. mantalslängder och generalmönsterrullor, alltså det som tidigare funnits filmat och tillgängligt på rullfilm och fiche.

Att tanken på den här artikeln dök upp beror främst på att mitt favoritarkiv, Stockholms stadsarkiv, kommit med ytterligare en väldigt bra tjänst för den som forskar i Stockholm. De försöker verkligen att ”levandegöra” sitt material när det gäller att erbjuda forskarna tillgång till arkivet via hemsidan www.ssa.stockholm.se

Forskar man i Stockholm får man använda andra metoder än i landsorten. Det är mantalslängder, rotemansarkivet och flyttlängderna som gäller utöver födelse- och dödböcker. Husförhörslängderna där ger inte särskilt mycket, egentligen ingenting, till skillnad från det vi är vana vid. I Stockholm flyttade folk i stort sett varje år medan man i en socken ute i landet kanske bodde kvar år efter år, generation efter generation.

Till min stora glädje upptäckte jag nyligen att Stockholms stadsarkiv, även landsarkiv för Stockholms län, har lagt ut sitt digitaliserade rotemansarkiv för tiden 1878 – 1926 på internet. Tidigare finns de digitaliserade kyrkoarkivalierna hos SVAR så långt PUL tillåter (1905) och så långt kyrkoarkiven är inlevererade. Nu är även rotemansarkivet tillgängligt och dessutom gratis utan abonnemang hos SVAR. I rotemansarkivet hittar man de vanliga uppgifterna om födelseår och församling men även in- och utflyttning, uppgifter om hushållet, adress och ibland klickbara länkar till uppgifter om kvarteret och foton plus kartor i Stockholmskällan: ett samprojekt arkiv, bibliotek och museum. Det är visserligen inte helt lätt att känna till de olika rotarna men även det kan man se på hemsidans karta över indelningen.

Bland matnyttiga register vill jag också nämna mantalsregistret 1800 – 1881 som visserligen bara ger uppgiften att personen finns med hänvisning till mantalsuppgiften som man i de flesta fall måste studera på plats, endera på fiche men oftast i original. Man får i alla fall en snabb ingång och vet om det är mödan värt att ta sig till Stockholm. Och kopior på bouppteckningar

beställer man lätt som en plätt på hemsidan, men se upp, de har registrerats hos olika myndigheter vid olika tidpunkter och nu senast är det ju skatteverket, som inte alls finns på den här hemsidan, som sköter ruljangsen. Hur lång tid det tar innan kopian på bouppteckningen från stadsarkivet dyker upp i e-posten varierar, väntetiden brukar stå på hemsidan och kan variera från tid till annan beroende på belastning.

Det sägs ibland skämtsamt att man inte kan vara nog försiktig i valet av föräldrar, detsamma gäller anorna! Jag känner mig

lyckligt lottad som har haft anledning att söka i Stockholms stadsarkivs material, för det verkar besvärligare längre väster och söderut i landet. Kanske har någon andra erfarenheter. Beror det bara på vanan och att jag har mina flesta anor i socknar som hör till landsarkivet i Uppsala och Stockholms stad? Hitintills ska jag säga, man vet aldrig vart nästa spår leder.

Margareta Bergqvist

Rapport från Datagruppen

Under hösten har det skett ett utbyte av föreningens datorer i vår datastudio. Detta enligt ett beslut, som togs på föreningens årsmöte. Föreningen fick från Rekarnestiftelsen ett bidrag på 20 000 kr som hjälp för att finansiera detta utbyte. Alla datorer har idag Windows XP operativsystem installerat. Vidare finns det i samtliga datorer samma uppsättning av program och CD-skivor installerade. I två av datorerna finns uppkoppling mot Genline och en dator har uppkoppling mot SVAR. För användningen av Genline och SVAR måste en bokning ske via bokningslista i lokalen.

Datagruppen tar tacksamt emot synpunkter och idéer om förbättringar på vår datamiljö.

Internet - soldatforskning

Vill Du fördjupa dina kunskaper om den svenska militärhistorien och den svenske soldaten då skall du besöka Hans Högmans hemsida på Internet.

Där kan du t.ex. finna information om:

- Indelningsverket och den indelte soldatens liv och leverne.
- Svenska militära blankvapen
- Olika regementen i Sverige
- Berömda svenska slag
- m.m.

Även om Du inte har några soldater i din släkt så är dessa sidor mycket läsvärda då det finns mycket om den svenska historien att läsa här.

Adressen till hemsidan är:
www.algonet.se/~hogman/slaekt.htm

Du kan även nå sidan via föreningens hemsida under länkar/privata hemsidor/Hans Högmans Släktforskning.

Börje Länn

Levnadsbetingelser under 1800-talet

Jag har av Eskilstuna-Strängnäs släktforskarförening, genom Sven Kullman, blivit ombedd att skriva några artiklar om levnadsförhållanden under 1800-talet. Den första artikeln handlar om utvecklingen i stora drag under århundradet.

Den som levde i slutet av 1800-talet och hade levt sedan seklets början tyckte säkert precis som människor idag att stora förändringar skett under hans eller hennes livstid. Även om förändringarna naturligtvis inte gick lika snabbt som idag så innebar 1800-talet mycket nymodigheter och utveckling. Lite förenklat kan man säga att det gamla bondesamhället i århundraden nästan inte förändrats alls förrän industrialismen kom. Under 1800-talet skulle jordbruket rationaliseras och mekaniseras och inflyttningen till städerna ta fart. Ett helt nytt sätt att leva uppstod för en allt större grupp människor.

I Sverige brukar industrialiseringen sägas ta sin början omkring med den norrländska sågverksindustrin omkring 1850, även om en del industri fanns innan, och få ordentlig fart när verkstadsindustrin kom igång på 1870-talet.

Sverige hade inom sina nuvarande gränser vid 1800-talets ingång *ca 2,4 miljoner invånare*. 1809 avskiljdes ju Finland från Sverige och blev istället ryskt. År 1835 nådde invånarantalet i nuvarande Sverige 3 miljoner och fortsatte att växa, blev 4 miljoner 1863 och 5 miljoner 1897.

Folkökningen beskrevs av biskop Esaias Tegnér som en frukt av freden, potäterna (potatisen) och vaccinet. Det har ansetts som en sanning som hållit sig. Det ligger en hel del i det. År 1801 började vaccinationer mot smittkoppor i större skala, potatisodlingen tog fart, inte så mycket efter Jonas Alströmers införande på 1700-talet, utan efter hemvändande soldater som under napoleonkrigen sett potatisodling i Pommern. Eftersom 1814 var sista gången Sverige var i krig kan alltså Tegnér uttryck vara en rätt bra sammanfattning.

Men saken är ändå mer komplicerad än så därför att i hela Europa, ja i stora delar av världen inträffar också en kraftig folkökning under 1800-talet, och över allt kan man inte hänvisa till freden, potäterna och vaccinet.

Ännu större folkökning hade det kanske varit om inte emigrationen till Amerika varit. Det tog fart med *missväxtåren 1867*, 68. På 1880-talet var emigrationen som störst med över 50 000 emigranter ett enskilt år som 1887. Hur många som kanske velat emigrera, men aldrig fick ihop pengar till en biljett får vi aldrig reda på.

För de människor, som flyttade in till städerna, måste levnadsförhållandena ofta ha blivit sämre. Åtminstone till en början. Trångboddheten var betydande. Ett rum och kök för en vanlig arbetarfamilj var det normala. Större utrymme var sällsynt, men mindre inte ovanligt. Inackorderingar förekom. Det kan jämföras med bönderna på landet som ofta hade betydligt större utrymme. Bondgården hade i regel ett par rum och kök. I skogrika län med god tillgång till virke var inte stora tvåvåningsbyggnader med åtskilliga rum ovanligt.

Under 1800-talet blev det också allt vanligare att gårdarna började målas med falurödfärg och över huvudet var ofta den på 1800-talet byggda gården större, hade fler fönster och var högre än den på 1700-talet och i början av århundradet vanliga, grå ryggåstugan, vilken kunde vara avlång, men inte byggd på höjden. Variationerna inom olika delar av landet gör det visserligen svårt att generalisera.

Husen i städerna var inte heller särskilt höga. Byggnadsstadgan förbjöd ända fram till 1874 hus högre än tre våningar, eftersom stadsbränder var mycket vanliga. Man får också tänka sig städerna som mer lantliga än i senare tid. Hästar förekom hela tiden, men även grisar och kor kunde ses på städernas gator. Belysningen var naturligtvis i jämförelse med dagens värld oerhört bristfällig. Nästan inga gatlyktor förekom utom i städernas mest centrala delar. I Stockholm började man 1853 med gasljus i lyktorna. En nutida betraktare skulle uppleva städerna som oerhört mörka höst och

vintertid. Ljusen i hemmen var naturligtvis också en bristvara jämfört med idag. Under andra halvan av århundradet började fotogenlamporna komma. Innan dess var det oftast vaxljus, eller talgljus. Stearinljus var inte så vanliga som man skulle kunna tro. De började långsamt komma i omlopp först sedan Liljeholmen börjat sin tillverkning 1839.

Under århundradets sista del kom de första elektriska belysningarna i städerna, men det var inte var mans egendom. De första vattenledningarna såg också dagens ljus vid denna tid, men blev inte vanligt i hushållen förrän en bit in på 1900-talet. Vattnet fick innan, även i städerna hämtas i brunnar eller ibland från utplacerade vattenposter med pumpar som kunde vara gemensamma för ett eller ett antal kvarter. Kullerstengator, om gatorna alls var belagda. Många stadsgator, i utkanterna i synnerhet, såg ut som grusvägar eller var någon gång belagda med asfaltens föregångare macadam.

År 1842 infördes obligatorisk folkskola. Den var sexårig. Det dröjde ofta innan skolsystemet var fullt utbyggt och många föräldrar ville inte skicka sina barn till skolan för att de behövde dem i arbete för familjens försörjning, men de flesta människor som var födda från mitten av 1800-talet bör ha kunnat läsa och skriva så att de kunde läsa tidning och skriva brev. Av bouppteckningar märker man att några enstaka böcker kan förekomma i en del jordbrukar och även arbetarhem, åtminstone en bibel eller psalmbok.

Hos de högre stånden kan man ibland hitta större samlingar, men man får utgå från att bokläsande inte var särskilt vanligt hos stora grupper. Man hade inte tid p.g.a. långa arbetsdagar. Normalt var arbetsdagen i slutet av århundradet tio timmar, och först 1881 kom en lag som medförde vissa begränsningar i barnarbete. Barn under 14 år fick nu inte arbeta mer än sex timmar per dag inom fabriks och hantverksyrkena och de som var mellan 14 - 18 inte mer än tio timmar per dag. Vidare fick de inte arbeta natt.

Inte heller hade man råd att slösa för mycket på ljuset om kvällarna samtidigt som man inte heller hade andra medier än tidningar och böcker. Dock kom med folk-

rörelserna ett bildningsideal att växa fram vid förra sekelskiftet som stimulerade läsning.

För de högre klasserna var fortsatta studier ett alternativ, och utvecklingen av en högre vetenskaplig ställning för vetenskapen märks då år 1859 en reallinje infördes och 1878 moderna språk blev ett alternativ till grekiska. I början av 1800-talet var hebreiska ett självklart inslag i den högre undervisningen. I folkskolorna var mycket undervisning, biblisk historia och katekes.

För att gå tillbaka till landsbygden så var skiftesreformerna en av de stora händelserna. Det skedde i tre etapper, och mest betydelsefullt blev väl laga skiftet som sprängde byarna och gjorde att vissa flyttade ut från bygemenskapen och fick uppföra nya boningar i byns utkant.

Det har diskuterats ibland om hur frivillig denna reform var. Drevs den av bönderna själva eller styrdes den uppifrån. Sanningen är nog att bönderna var rätt splittade. De som hade mest att vinna drev på och de som hade mest att förlora spjånade emot.

En paradox i utvecklingen under århundradet är att medan en viss ståndsutjämning förekom i samhällets topp så ökade de sociala skillnaderna inom bondeskiktet.

På toppen skedde däremot en utjämning mellan adel och borgarklassen. Efter 1809 fick ofrälse full rätt att köpa all form av frälsegods - utvecklingen hade börjat redan på 1700-talet - och dessutom rätt till vissa ämbeten. Längre dominerade adeln totalt men successivt besattes deras positioner också av andra grupper, så t.ex. fick Sverige 1884 sin första statsminister som inte var adlig. Därefter skulle de stadigt bli fler. Giftermål över ståndsgränserna från adelns sida blir också betydligt vanligare på 1800-talet.

På landsbygden gick som sagt utvecklingen i motsatt riktning. Det tidiga 1800-talet kan sägas ha haft en relativt liten klasskillnad inom allmogebefolkningen. Visst fanns det stora skillnader i rikedom och resurser, men det uppfattades många gånger mer som en följd av olika stadier i livet eller tillfälliga positioner än som klasstillhörighet. Ännu i början av 1800-talet tillhörde de flesta just bondeståndet, men som en följd av bl.a. folkökningen och färre restriktioner för

hemmansklyvning ökade torpare, statare och backstugusittare lavinartat. Detta gjorde att bönderna kom att vilja skilja ut sig som en egen grupp gent emot dessa. Redan 1817 bestämdes det t.ex. att torpare bara skulle få ha en halv röst på sockenstämmorna jämfört med att de tidigare precis som bönderna haft var sin.

Den sociala positioneringen från bönderna gentemot denna landsbygdens underklass har alltså ökat med århundradets utveckling.

1865 togs beslut om att avskaffa den gamla ståndsricksdagen, som byggde på att adel, präster, borgare och bönder skulle sända representanter till riksdagsmötena. Den ersattes nu av en tvåkammarricksdag. För att få rösta till andra kammaren krävdes en årsinkomst på 800 riksdaler eller en fastighet taxerad till 1 000 riksdaler. En industriarbetare tjänade på 1860-talet 400 - 500 kronor om året och missade därmed möjligheten att få rösta, medan en självägande

bonde ofta fick rösträtt därför att hans fastighet var taxerad till mer än 1 000 riksdaler. Torpare, statare och andra uteslöts också i detta system. Först 1921 fick vi allmän och lika rösträtt i Sverige.

För att göra några jämförelser så kostade ett par skor år 1870 enl. Lars O Lagerqvist 4 riksdaler (kronor) och ett kilo strömming 20 öre. Statarna fick sin lön i naturaförmåner till ett värde av, enl. historieforskaren Sten Carlsson, ungefär 250 riksdaler på 1860-talet.

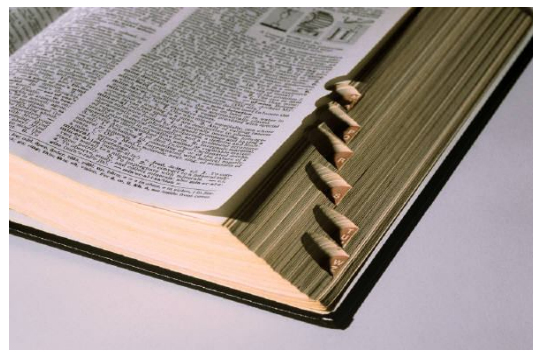
Kanske sa ibland både adelsmannen, torparen eller fabriksarbetaren i slutet av 1800-talet som människor gjort i alla tider, att det var bättre förr. Långsamt ökade ändå välståndet. När denna artikel började skrivas, vid årsskiftet 2007/2008 fanns i Sverige fortfarande i livet fem personer födda på 1800-talet.

Henrik Lindström

Ordlista till Hallmans bok

Kerstin Pettersson, f.d. museichef i Strängnäs, har utarbetat en ordlista, som omfattar in emot 1 000 ålderdomliga eller främmande ord. Hon hänvisar till tolkningen i sin bearbetade upplaga av kyrkoherde Lars Hallmans manuskript från 1760: "Det Gamla och Nya Strängnäs", som utgavs år 2006 av Lokalhistoriska sällskapet. Ordlistan omfattar åtta sidor i A5 och är en behändig hjälpreda för släktforskare, som söker förklaringen till ålderdomliga eller främmande ord. Den sändes utan kostnad till Lokalhistoriska sällskapets medlemmar i samband med utskicket av nr 1 av Lokalhistoriskt forum i slutet av januari 2008. Du får också ordlistan gratis om Du köper Hallmanboken för 50 kr av Eva Ivarsson på Företagsarkivet, tfn 016-15 70 19.

Bror-Erik Ohlsson

Medlemsförändringar under hösten 2007

Nya medlemmar

Anna Ohlsson	Örsta 16	635 19 Eskilstuna
Kjell-Åke Jonasson	Vårvägen 9A	633 54 Eskilstuna
Lars-Erik Östell	Äppelstigen 3	633 47 Eskilstuna
Mariann Ive	Storgatan 55 A	644 31 Torshälla
Gudrun Värnlund	St. Vik, Fogdö	645 92 Strängnäs
Hans Flykt	Sörgårdsgatan 25	645 33 Strängnäs
Solweig Massin	Jakob Ulfssons Väg 22B	647 32 Mariefred
Inga Lövblom	Sundkarlsbacken 5B	645 30 Strängnäs
Aina Lundevall	Ringvägen 13	632 39 Eskilstuna
Barbro Andersson	Gravörvägen 11	632 23 Eskilstuna
Göran Sundin	Sveagatan 25	413 14 Göteborg
Barbro Jaldesjö	Tegelbruksgatan 30 B	632 28 Eskilstuna
Ulf Nilsson	Sedelvägen 5	633 62 Eskilstuna
Sören Wister	Blålocksvägen 71	632 39 Eskilstuna
Birgitta Lööf	Finningevägen 43A	645 40 Strängnäs
Bo Lundberg	Sturegatan 3 1 tr.	632 30 Eskilstuna
Irene Karlsson	Lievägen 11	633 69 Skogstorp
Britt Nordgren	Bynäs vägen 16 A	632 36 Eskilstuna
Peter Svensson	Verdandigatan 9	633 52 Eskilstuna
Kari Stenfors	Bellmansplan 2 B	632 37 Eskilstuna
Olov Johansson	Ruddammsgatan 2 C	633 40 Eskilstuna

Avlidna medlemmar, som kommit till styrelsens kännedom

Lars Frigge	Klintebovägen 11	633 69 Skogstorp
-------------	------------------	------------------

CD-skivan Födda - Vigda - Döda

S om de flesta säkert känner till så pågår ett projekt med att registrera födda, vigda och döda från kyrkböckerna i Eskilstuna kommun. En första utgåva finns ju redan sedan en tid tillbaka att köpa från föreningen. Skivan innehåller ca 89 000 poster och omfattar tidsperioden ca 1862 – 1926, dock inte alla poster. Ytterligare nästan 40 000 poster från tidsperioden finns klara för utgåva 2 av skivan. Lite återstår fortfarande innan tidsperioden är helt klar.

Att det är just den tidsperioden har sitt ursprung i att några medlemmar i föreningen för ca 15 år sedan åkte runt till församlingarna och kopierade kyrkböckerna på A3-papper. Dessa har sedan registrerats, konverterats, redigerats, kontrollerats och rättats via mycket jobb från ett stort antal föreningsmedlemmar. När utgåva 2 av skivan

kommer vet vi inte idag men vi räknar med att den kommer någon gång under år 2008.

Del 2 i detta projekt är att registrera födda, vigda och döda före 1862. För att göra detta använder vi det kortregister som ägs av Stadsarkivet och finns placerat i Stadsbiblioteket idag. Totalt omfattar detta kortregister ca 250 000 poster. Uppgifterna där är dock mer knapphändiga än det som idag finns på vår CD-skiva, men om man ser CD-skivan som ett sökregister så kanske det är av underordnad betydelse.

Kortregistret omfattar tidsperioden från det att kyrkböcker började föras fram t.o.m. år 1900. Ca 1/3-del av kortregistret finns sedan tidigare registrerat och det materialet har vi konverterat och redigerat så att det är klart att lägga in på CD-skivan. Registrering av resterande 2/3-delar pågår för fullt. Från

materialet får vi naturligtvis plocka bort alla poster mellan 1862 och 1900 eftersom de redan finns registrerade.

Kjell Ivarsson

Gaggaftnar

1. Problem med släktforskning?

Ja, problem är väl inte helt obekant för släktforskaren. Ibland hittar man allt som eftersöks men det händer även att det dyker upp en ”stoppkloss” någonstans bland anorna. Och då är frågan vilka vägar skall man gå för att lösa problemet?

I styrelsen och i redaktionskommittén har därför diskuterats att arrangera några s.k. ”gagg-aftnar”. Vad är då detta?

Tanken är att välja ut ett antal områden inom släktforskningen t.ex. emigranter, smeder, soldater, Internet, datorer m.fl. och under temakvällar samlas för att utbyta erfarenheter och kunskaper. Vi hoppas då också kunna ställa upp med några av föreningens ”gamla rävar”, som kan ge användbara tips och råd. Förhoppningen är att de diskussioner, som troligtvis startar under en sådan kväll kan ge uppslag till andra intressanta områden att samlas kring.

Naturligtvis skall vi också uppmärksamma den släktforskning, som handlar om ”vanliga människor”. Där finns möjligheter att bredda forskningen för att få en inblick i hur de levde, arbetade och bodde. Hemmaforskningen idag på Geline och SVAR har inneburit en förenkling vid sökandet efter uppgifter om årtal, datum m.m. Lika intressant är det säkert att veta mera om livsbetingelserna i övrigt.

Hur hittar jag sådana uppgifter? Vi har i Sverige tillgång till andra källor än kyrkoarkiven. Detta kan vara ett ämne att ta upp vid en ”gagg-afton”.

Så detta är en idé om att få igång ett utbyte av kunskaper och erfarenheter mellan föreningens såväl nya som gamla medlemmar.

Bertil Börstell

2. Återställer-, problemlösnings- och demonstrationsdag

Har du kört fast i din släktforskning eller har andra problem med den, kom till vårt Öppet Hus i Eskilstuna **lördagen den 1 mars**. Vi har förlängt öppettiden denna dag.

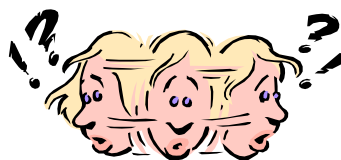
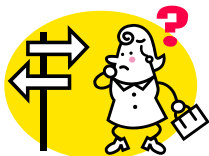
Öppet mellan 10.00 – 16.00

Det kommer att finnas forskare och datakunniga att diskutera med och förhoppningsvis hitta lösningar på dina spörsmål.

Hur bevara sin forskning till eftervärlden?

Många ställer sig frågor som, vad händer med min forskning den dag jag inte kan forska längre? Ska jag lagra den på CD-skivor? Kan jag lämna mitt material till något arkiv? Ska jag skriva ett testamente?

Dessa frågor och säkert många fler ska vi försöka belysa den **17 mars kl 18.30 på ABF**. Kom, ställ frågor, deltag i diskussionen, lämna synpunkter och bli förhoppningsvis något klokare.

Att släktforska i näringslivsarkiv – Företagens arkiv i Sörmland

Helena Karlsson, Ann-Marie Asplund och Eva Ivarsson

Släktforskaren är sedan länge en trogen gäst på våra offentliga arkiv. Mindre känt är kanske att spännande material om människor och platser även finns hos de enskilda arkiven. Genom att också studera källor där arbetsliv och föreningsliv satt sina spår, finns goda möjligheter för Dig som släktforskar att fördjupa kunskapen om Dina anfäder.

I den här artikeln presenteras Företagens arkiv i Sörmland (Företagsarkivet), en av de arkivinstitutioner som bevarar material från den enskilda sektorn, liksom ges konkreta tips på arkivhandlingar som kan vara av intresse för släktforskande. Texten är en bearbetning av en tidigare publicerad artikel av Lena Bohlander och Helena Karlsson (Anbudet 2005).

När man söker arkivuppgifter från t ex privata företag och föreningar är det en sak man bör ha i minnet. Medan offentliga verksamheter måste bevara och hålla sina arkivhandlingar tillgängliga för allmänhet och forskare, finns inte samma krav för de enskilda, som i princip kan slänga stora delar av sitt arkivmaterial efter tio år. Alla arkiv från verksamheter inom den enskilda sektorn blir därför inte bevarade. Runt om i Sverige finns dock ett antal arkivinstitutioner – såsom t ex Företagsarkivet – som verkar för att så mycket enskilt arkivmaterial som möjligt sparas och görs tillgängligt för intresserade forskare.

Om Företagsarkivet

Företagsarkivet är en ideell förening, som arbetar för att arkivhandlingar från det

Sörmländska näringslivet bevaras. Vi tar hand om, ordnar och tillgängliggör arkiv från företag, ekonomiska föreningar, gårdar, byalag, fastigheter, press, fotografier och enskilda personer. I vår arkivdepå förvaras idag drygt 1 700 hyllmeter med handlingar från 1600-talet och fram till idag. Den största delen av detta material är fritt tillgängligt för Dig som forskar.

Företagsarkivet har sina lokaler på Munktellstorget 2 i Eskilstuna. Som besökare tas Du emot i vår reception, där Du med hjälp av personalen eller på egen hand söker fram material genom arkivförteckningarna. De beställda volymerna får Du sedan omgående in till forskarummet, där Du kan studera handlingarna i lugn och ro. Vår receptionist kan även hjälpa till att kopiera ur materialet.

Arkivmaterial för släktforskaren

Vilken typ av handlingar hos Företagsarkivet kan då vara intressanta ur släktforskarsynpunkt? I företagens arkiv finns t ex personkort, anställningsbevis, betyg och /eller andra typer av personförteckningar, där man kan hitta personuppgifter i form av namn, födelsedata, adress, yrke och dylikt. I räkenskapsmaterialet kan Du finna information om de anställda i t ex avlöningsböckerna. I vissa företagsarkiv finns också fotografier på personalen. Produktkataloger visar dessutom exempel på de produkter som företaget (och den anställde anfadern) tillverkat.

Material för släktforskaren finns även i andra typer av arkiv. I de ekonomiska föreningarnas arkiv kan Du hitta uppgifter om personer i ansökningshandlingar, matriklar och andra register. Bland de ekonomiska föreningarna på Företagsarkivet märks t ex egnahems-, byggnads- och elektriska distributionsföreningar liksom sjuk- och begravningskassor och hushållningssällskap. I exempelvis medlemsförteckningar i branschföreningars och företagorganisationers arkiv finns också information om enskilda personer. Många gårdsarkiv innehåller upplysningar om personer som bott eller arbetat

på gården, t ex i dagsverkslistor, korrespondens och avräkningsböcker. Skifteshandlingar, fastighetsdokumentation och dylikt i byarkiven kan ge intressant information om människor i byn. På Företagsarkivet har Du också tillgång till tidningslägg från lokaltidningar som Eskilstuna-Kuriren, Folket och Sörmlandsposten. Genom registerböcker kan Du dessutom söka fram porträttbilder från bl. a fotograf Knut Brydolf.

För att exemplifiera hur det kan se ut i arkivmaterialet har vi valt ut fyra arkiv, som förvaras vid Företagsarkivet. Ur dessa har vi lyft fram några typer av handlingar, som kan vara intressanta för den som släktforskar.

Exempel ur ett företagsarkiv: AB Gense (AB Gustaf Erikssons Metallfabrik)

År 1856 startar Gustaf Eriksson egen firma i Eskilstuna. Efter en blygsam inledning med bara ett par anställda växer verksamheten rejält under 1900-talet. Sedan länge är bestick och ljusstakar viktiga produkter i sortimentet, men idag tillverkas här även bl. a. vaser och doppresenter. Namnet Gense står för "Gustaf Eriksson NySilver Eskilstuna".

På Gense har åtskilliga eskilstunabor varit anställda, däribland många kvinnor som arbetat som silverpolererskor. I arkivet märks detta bl.a. genom flera serier med personalhandlingar.

- Registerböckerna för minderåriga arbetare 1905-1910 (D 2a) ger information om de minderårigas namn, födelsedata, målsman, arbetsuppgifter och -tider.
- Personalrullorna 1897-1943 (D 2c) innehåller alfabetiska register över anställda med uppgifter om namn, anställningsnummer, adress, yrke m.m.
- Avlöningsböckerna allmän serie 1894-1965 (G 4aa), för silverpolererskor 1925-1927 (G 4ab) och för tjänstemän 1920-1935 (G 4ac) ger upplysning om namn och löneutbetalningar, vissa av volymerna med alfabetiska register.

Exempel ur ett bruksarkiv: Forssjö bruk i Katrineholm

Forssjö bruk grundas vid Eriksbergs säteri utanför Katrineholm år 1749. Under de kommande 160 åren tillverkas här allt ifrån takplåt och spik till pannlock, tröskverkshjul och kakelugnsspjäll. Behovet av arbetskraft för att driva bruk och säteri är stort, inte bara för driften av själva maskinerna utan också i jordbruket, skogen, verkstäderna och smedjorna, kolmilorna liksom vid gruvorna.

Forssjö bruksarkiv är omfattande och välhållet. Flera serier är i stort sett fullständiga. Här kan släktforskare med anknytning till bygden finna många intressanta uppgifter.

- Avräkningsböckerna 1752-1800 (G 2) och 1800-1943 (G 3) är nästintill komplett bevarade med information om torpare och andra underlydande, dagsverken och betalningar. Volymerna inleds med alfabetiskt register efter torpnamn.
- Kapitalböckerna 1825-1911 (G 4) innehåller många personreferenser på t.ex. dagsverks-, arrende- och brännvinskontona.
- Räkenskaperna från Skalunda gruvor, Äs säteri, Bonäs m fl. 1800-1900 (G 9) ger upplysningar om människor som varit knutna till verksamheterna där. Från Skalunda finns också fattigvårdshandlingar från 1800-talet.
- Dagsverksböckerna 1857-1917 (H 4) innehåller uppgifter om personer som utfört dagsverken.

Exempel ur ett föreningsarkiv: Eskilstuna Hantverksförening

År 1846 utvidgas näringsfriheten i Sverige, så att fabriks- och hantverksföreningar får bildas. Året därpå inrättas Eskilstuna hantverksförening. Här samlas "idkarna av hantverk, bageri-, bryggeri- och slakterihanteringar för att till hantverkeriernas förkovran ombesörja de gemensamma angelägenheterna". Föreningen är verksam till år 1864.

I arkivet finns flera typer av handlingar, där släktforskare med hantverkare bland sina anfäder kan hitta användbar information.

- Medlemsmatriklarna 1847-1858 (D 1) innehåller information om hantverkarnas namn, deras verksamhet, antal anställda lärlingar och gesäller (med namn på dessa).
- Förteckningen över arbetarnas av- och tillflyttning 1848-1852 (D 2) talar om vilka arbetare som flyttat samt ger uppgift om "husbondens" namn före och efter flytten.
- Förteckningen över hantverksslärlingar som erhållit gesällbrev 1848-1864 (D 3) innehåller namn på gesällerna, inom vilket yrke provet avlagts samt när detta skedde.

Exempel ur ett gårdsarkiv: Biby gård i Gillberga socken.

Biby gård härstammar från 1400-talet. Genom släkten von Celsing är gården från år 1788 och 150 år framåt del i ett fideikommiss, där också bl.a. Hällefors bruk ingår. Till gården hör även betydande mark- och skogsområden, som kräver stor tillgång till arbetskraft.

Gårdsarkivet sträcker sig från 1770-talet och fram till 1943. Genom dessa handlingar får man en bra inblick i livet på en stor gård, där många människor tjänat sitt levebröd.

- Biby gårds egna dagsverk 1923-1926 (D 1b) innehåller efternamn, bostadsadress och sysselsättningsuppgifter om dem som utfört dagsverken på gården.
- Biby gård hållna husesyner på ägorna, frälsehemman och torp 1775-1925 (D 23) innehåller gårdsförteckningar och ibland namn på gårdsägaren och en ägoförteckning.
- (Uppgifter till) Mantalslängder 1868-1915 (D 26) består av förteckningar över torp och andra boställen på Bibys mark, med olika uppgifter om de boende.
- Kontrakt 1805-1920 (F 1) innehåller hyreskontrakt mellan godsägaren och

hyresgästen, med namn på den boende, en del om ägorna m.m.

- Arbetsbetygen 1826-1842 (F 5) innehåller omdömen om avflyttade torpare och tjänstefolk, med namn och uppgifter om personerna i fråga.

Välkomna till Företagsarkivet!

De exempel som nämnts ovan är just exempel. I arkiven finns mängder med information som kan ge släktforskaren viktiga upplysningar i sin forskning – bara man vet att utnyttja materialet. Som framgått ovan har dock inte alla företag, gårdar och föreningar bevarat sina arkiv, men kanske har just den verksamhet Du är intresserad av gjort det. Tveka därför inte att kontakta oss på Företagsarkivet – ett telefonsamtal kan vara det som behövs för att fylla ut luckorna i släktutredningen! Besök oss gärna på Munktellstorget 2 (f.d. Företagens hus) i Eskilstuna. Vi har öppet måndag till fredag kl. 8-12, 13-16. Du når oss också på telefon 016-17 80 19 eller via e-post:

info@foretagensarkiv-sormland.com

Företagsarkivets webbplats finns på www.foretagensarkiv-sormland.com. Där kan Du bl.a. söka i våra arkivförteckningar (databasen innehåller förteckningar också från Eskilstuna stadsarkiv, Eskilstuna stadsmuseums arkiv och Sverigefinländarnas arkiv). Även om Du inte hittar det Du söker i databasen kan det vara väl värt att kontakta oss, då det kan finnas andra vägar att nå den information Du är intresserad av.

Varmt välkomna till Företagsarkivet!

Helena Karlsson

Information och guidade visningar på Företagens arkiv i Eskilstuna

Personal på arkivet kommer att informera och guida oss för att visa vad arkivet har att erbjuda släktforskaren. Se artikeln om Företagens arkiv på sida 14. Visningen sker i grupper om max 10 personer per tillfälle följande dagar:

Onsdagen den 12 mars kl. 13.30

Torsdagen den 27 mars kl. 18.30

Onsdagen den 16 april kl. 13.30

Anmälan till Karl-Inge Karlberg, Telefon: 016 – 252 57, Email: karlberg@skogstorp.com

Kalendarium

Dag	Veckodag	Klockan	Aktivitet
7 feb	Torsdag	18.00	Styrelsemöte i Lokalen
25-26 feb	Mån-tis		Lever ABM? Javisst! Men hur? Se www.eskilstuna.se/abm
1 mars	Lördag	10.00-16.00	Gaggafton hos ESSF - Problemlösning
4 mars	Tisdag	18.00	Styrelsemöte i Lokalen
6 mars	Torsdag	18.00-20.30	Kommunikation. Inga-Lisa Sellvall. ABF i E:a
8 mars	Lördag	13.00	Årsmöte Seniorcentrum Alva Myrdals gata
12 mars	Onsdag	13.30	Visning Företagens arkiv i Eskilstuna
15 mars	Lördag	Se hemsidan	Släktforskningens dag
17 mars	Måndag	18.30	Gaggafton på ABF – Hur bevara sin forskning till eftervärlden?
27 mars	Torsdag	18.30	Visning Företagens arkiv i Eskilstuna
4 april	Fredag	18.00-20.30	Hur ange källor av olika slag? Kerstin Rehbinder. ABF i E:a
16 april	Onsdag	13.30	Visning Företagens arkiv i Eskilstuna
21 april	Måndag	18.30	Presentation av Arkiv Digital – kyrkböcker på nätet. ABF i E:a
6 maj	Tisdag		Prel. resa till Arninge
11-12 okt	Lör-sön		Prel. resa till Släktforskarnas Hus i Leksand

Redaktören har ordet

Först och främst vill jag som redaktör för detta nummer av Anbudet tacka alla som på olika sätt medverkat till att tidningen fått ett fylligt innehåll, som vi i redaktionskommit-

tén hoppas skall falla läsaren i smaken. Vi har fått in så mycket material att vi fått ”spara” litet till nästa nummer. Så till er, som skickat in bidrag men inte kan återfinna era alster, misströsta inte.

För det andra vill jag uppmärksamma er på arrangemangen på ABF den 6 mars och 4 april, som är en del i skrivarcirklarnas aktiviteter. Jag tror dock att ämnena kan intressera alla släktforskare och därför är också alla intresserade välkomna.

Sven Kullman

Nytt från Strängnäs, Nyköping och Katrineholm

Strängnäsnytt

Varmt välkomna till föreningens nya lokal i Strängnäs. Vi hyr nu, sedan 1 januari 2008, rum i ABF:s lokaler, Trädgårdsgatan 12 (ovanpå ICA-Bengtsson). Här finns, förutom släktforskarvan lokalvärd, två datorer med släktforskarprogram samt två mikrofischlåsare. Det kommer även att finnas litteratur om släktforskning m.m. samt Eskilstuna-Strängnäs släktforskarförenings CD-skiva till försäljning.

Vi är glada, att alla som bor i Strängnäs med omnejd, nu får lättare att komma till föreningen. Hör gärna av er med tips, förslag och synpunkter angående öppet tider här i Strängnäs. Vår lokal i Strängnäs ger nya möjligheter till trivsamt samvaro och nya upptäckter om släkten.

Öppettider och kommande aktiviteter under våren i Strängnäs hittar ni på föreningens hemsida, www.essf.just.nu. **Strängnäsnytt** kommer att fortsätta i följande nummer av Anbudet. Hör gärna av er med synpunkter på innehåll och bidra gärna själv.

Väl mött!

Gunilla Thörne

Detta händer i Katrineholm-Flen-Vingåker

19 febr.	Årsmöte
4 mars	Forskningsresa till Landsarkivet Vadstena
8 mars	Kurs i släktforskningsprogrammet Min Släkt
15 mars	Släktforskningens dag
1 april	Information om Disgen
22 april	Forskningsresa till Uppsala
2 aug	Viala Dagen

Detta händer i Nyköping-Oxelösund

2 mars	Årsmöte med föredrag av Bror-Erik Ohlsson "Ålderdomliga ord inom släktforskningen". Lokal: Hjortenbergskyrkan.
15 mars	Släktforskningens dag i samarbete med Sörmlands Museum i Å-huset.
24 april	Föredrag av Anna-Karin Westerlund från Landsarkivet i Uppsala om intressanta dokument i landsarkivet utöver kyrkböckerna.
Maj	Inget fastställt.

Arkiv Digital – Kyrkböcker på nätet

Arkiv Digital kommer till ABF-huset i Eskilstuna måndagen den 21 april 2008 kl 18:30. Dom erbjuder nyfotograferade arkivalier i färg. Arkivet baseras således inte på mormonernas filmer. På programmet står då:

- Allmän presentation av företaget och deras verksamhet.
- En visning av programvaran AD OnLine.
- Därefter bryter vi för fika.
- Efter fikapausen kommer det att finnas möjlighet för fortsatt visning av AD OnLine.
- Försäljning av årsabonnemang för 995 kr, ordinarie pris 1 195 kr.

Lever ABM? Javisst! Men hur?

Detta är rubriken på den konferens som kommer att anordnas i Lokomotivet i Eskilstuna 25-26 februari. Arrangörer är ABM Alingsås och ABM Eskilstuna i samarbete med Framtidens kultur. Vi vill med konferensen visa på ABM-samarbete i olika kommuner över hela Sverige. Redan nu märker vi ett stort intresse och vi har som mål 100 deltagare. Program, anmälan o.s.v. kommer att finnas på www.eskilstuna.se/abm

Lever ABM i Eskilstuna?

Javisst, i högsta välmåga! Sakta men säker kommer det mesta på plats. Ni vet ju alla vilken tid det tar att planera och bygga ett nytt hus, tänka nytt och ändra arbetsrutiner osv. Just nu pågår projektarbetet i projektet Våghalsen som det numera heter. Vi talar inte längre om ABM-huset utan om Förvaltningshuset d.v.s. vi planerar för ABM och övriga förvaltningen. Tegelhuset mot Rademachergatan och garagebyggnaden kommer att rivs och ersättas av hus med lägenheter. Tyvärr kommer också brandtornet att rivs.

Det höga bruna huset mot Nygatan blir till stor del plats för arkiv och en byggnad kommer att uppföras för att förbinda biblioteket och "arkivhuset". Vi hoppas att arkivdelen kommer att stå färdig till Eskilstunas 350-årsjubileum 2009 och det övriga ett år senare.

Olika arbetsgrupper arbetar med interiören. Kafeteria? Ungdomskafé? Forskarplatser? Sörmlandsrum? Släktforskning? Intressant är även en central disk där man kan få all slags hjälp kring Kultur- och fritidsförvaltningen. t.ex. köpa koncertbiljetter, hämta nycklar och naturligtvis all som rör ABM dvs. arkiv, bibliotek och museer.

Flera ABM-grupper arbetar med olika frågor t.ex. det som rör digitalisering och webben. Hur skall vi få det så effektivt och bra som möjligt? Hur skall Sörmlandsrummet se ut i framtiden? Vem ansvarar?

Vi har fått en bra rutin och ett gott samarbete kring vår programverksamhet och kring skriftserien ABM Eskilstuna informerar. Vi hoppas att få ett ännu närmare samarbete med släktforskarföreningen.

Maj-Britt kommer att sluta arbetet med släktforskningen p.g.a. pensionering i slutet av januari. Det blir en klar förlust för oss alla. Inom ABM-samverkan försöker vi hitta en lösning. Vi välkomnar alla tips och idéer från släktforskarföreningen och jag vore jätteglad om ni kontaktar mig.

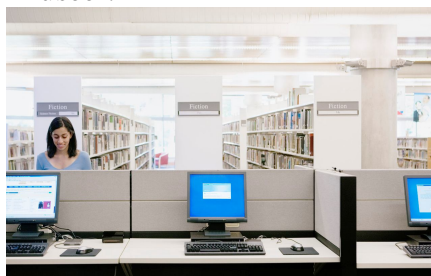
Maj-Britt har den senaste månaden gjort en totalgenomgång av Lilla Lövhulta och presenterar historia, hus och människor. Tänk vad mycket man kan göra när man samarbetar inom ABM! Det kommer att finnas en länk till detta på

www.eskilstuna.se/abm

Mycket händer! Drömmar och fantasier! Varför har vi inte gjort detta tidigare! Vad bra det blev! Många inom förvaltningen är nu djupt engagerade i olika arbetsgrupper och kommer fortlöpande fram till en mängd vettiga förslag och lösningar. Allt detta vill jag inte föregripa utan jag hoppas få komma med fortlöpande information och jag hoppas på ett förnyat samarbete med släktforskarföreningen och dess medlemmar.

Björn Lindwall

Projektledare ABM Eskilstuna
Tfn 016/ 710 18 51

Annonser och sponsorer

BESÖK ETT AV SVERIGES FINASTE INDUSTRIMUSEUM

Välkommen att uppleva 175 års svensk industrihistoria!
På Munktellmuséet i Eskilstuna kan du bland annat se den första svenska traktorn från
1913 och den första hjullastaren från 1954.

Dessutom hittar du världens första serietillverkade ramstyrda dumper med det
svenskklingande namnet "GrusKalle".

MUNKTELLMUSEET

Öppet: Vardagar 10.00 – 16.00 söndagar 13.00 – 16.00

<http://munktellmuseet.volvo.com/>

"LILLA SALUHALLEN"
KÖTTLÅDOR
OCH
FESTBRICKOR MED KÖTT
FÖR BESTÄLLNING

KÖTTSKOLAN
elevbutik

Öppet tis-on-to-fre 11-18
Vi har fri parkering
Vi tar betalkort
Gustavsv. 3. Tel 016-12 63 42.
Stakthusområdet. Ingång från gården

www.kottskolan.se

Sponsorer

Till våra sponsorer vill vi framföra ett hjärtligt tack för uppskattade bidrag till vår verksamhet.

- Munktellmuséet
- Kottskolan
- MGK-Data
- Hemslöjdsbutiken Varp och Veke - Rademachersmedjorna